
LESBRIEF 5. voor VVL-H en ABvL

Gebruiksaanwijzing hijs- en hefmiddelen

Lesbrief voor de kwalificaties Verplaatsen van lasten met handhijsgereedschap en Aanslaan en begeleiden van lasten

Onderwerp	Gebruiksaanwijzing hijs- en hefmiddelen
------------------	---

Versie	1.0
---------------	-----

Vastgesteld op	25 juni 2020
-----------------------	--------------

Vastgesteld door	WBC VVL
-------------------------	---------

Opmerkingen versturen aan	info@vcainfra.nl
----------------------------------	--

Aanleiding

Vanuit de praktijk worden regelmatig vragen gesteld hoe hijs- en hefmiddelen wettelijk gebruikt mogen worden. Hierop is slechts een antwoord van toepassing: De gebruiksaanwijzing geschreven door de fabrikant.

Onderwerp en relatie met toetsterm(en)

Toetsterm Theorie: Onderwerpen 4. Specifieke veiligheidsregels en 5. Aanslagmateriaal

4.3	K	de functie en het gebruik van keuringsdocumenten, gebruiksaanwijzingen en eventuele hijsinstructies, identificaties op hijsmaterieel en kraanboek beschrijven.
5.6		de afkeurmaatstaven van aanslagmateriaal noemen (zoals ongeldige keuring, ontbrekende CE markering of gebruiksaanwijzing, beschadigingen, corrosie en vervuiling).

Toetsterm Praktijk: Onderwerpen 2. Selecteren materialen en middelen en 5. Veiligheid en vakkundigheid

2.2*	Rc	de geselecteerde hijsgereedschappen visueel op beschadigingen, vervuiling, conditie en aanwezigheid gebruiksaanwijzingen controleren.
6.6*	Rpm	het hijsgereedschap inzetten volgens de gebruiksaanwijzingen.

Het onderwerp

Als gebruiker van hijs- en hefmiddelen is het noodzakelijk om kennis te nemen van de gebruiksaanwijzing. Je controleert of het beoogde gebruik in overeenstemming is met de gebruiksaanwijzingen.

Informatie voor de docent

Zie ook het document [Richtlijnen-controle-inspectie keuring-arbeidsmiddelen](#)

Hijs- en hefmiddelen maar ook de hijs- en hefgereedschappen zoals kettingen, kabels, hijsbanden en takels vallen onder de Machinerichtlijn 2006/42/EG. De Machinerichtlijn bevat eisen waaraan de gebruiksaanwijzing (zie bijlage 1 paragraaf 1.7.4 en 4.4) moet voldoen:

- De fabrikant is verplicht een gebruiksaanwijzing bij aflevering mee te geven. Deze gebruiksaanwijzing kan ook in de vorm van een brochure zijn.
- De eigenaar is verplicht de gebruiksaanwijzing, al dan niet met instructies, te verstrekken aan de gebruiker. Dit geldt voor alle hijs- en hefmiddelen, ook de gehuurde en ter beschikking gestelde hijs- en hefmiddelen.
- Naast het bedoelde gebruik moet de gebruiksaanwijzing ook het onbedoelde gebruik omschrijven.
- Als laatste moeten de bruikbaarheids- of afkeurgrenzen in de gebruiksaanwijzing opgenomen zijn.

Controleer of elk hijs- of hefgereedschap een door de fabrikant opgestelde gebruiksaanwijzing bevat en of deze beschikbaar is op de werkplek (per merk, type en/of serienummer).

Het toepassen van de gebruiksaanwijzing is wettelijk geregeld in de Arbowet artikel 8, Arbeidsomstandighedenbesluit hoofdstuk 7 artikel 7.5 lid 5, artikel 7.11a lid 1, artikel 7.18 lid 1 en Warenwetbesluit machines artikel 3a lid 1c. Afwijken van de gebruiksaanwijzing is wettelijk niet toegestaan! Lesmateriaal kan de gebruiksaanwijzing niet vervangen!

Ook de last kan voorzien zijn van een gebruiksaanwijzing (Zie Machinerichtlijn bijlage 1 hoofdstuk 1.1.5).

Informatie voor de deelnemer

Bij het gebruik van hijs- en hefgereedschappen is de gebruiksaanwijzing belangrijk. De fabrikant van het hijs- en hefgereedschap heeft het hijs- en hefgereedschap ontworpen voor een gebruiksdoel en de beperkingen van het gebruiksdoel aangegeven, bijvoorbeeld de gereedschappen niet overbelasten.

Zo zullen in een gieterij, vanwege de hoge temperatuur, bepaalde hijsgereedschappen niet geschikt zijn. De fabrikant heeft deze toepassing niet voorzien. Daarom heeft hij in zijn gebruiksaanwijzing omschreven dat hijs- en hefgereedschappen bijvoorbeeld slechts tot een bepaalde temperatuur gebruikt mogen worden. Zo zullen ook bij extreem lage temperaturen bepaalde gereedschappen niet mogen worden gebruikt. Door hele lage temperaturen kan het gereedschap namelijk bros worden. Daarom is het strikt toepassen van de gebruiksaanwijzing een wettelijke eis!

Bij twijfel over een toepassing lees de gebruiksaanwijzing! Is deze toepassing niet voorzien dan het gereedschap niet toepassen (tenzij de fabrikant dit alsnog schriftelijk aangeeft).

Let op speciale omstandigheden zoals bij:

- scherpe kanten of hoeken; Pas de aangegeven reductie toe.
- stropen van hijsgereedschappen (vaak reductiefactor van 0,8);
- gebruik bij hoge en lage temperaturen;
- gebruik in chemische omgevingen;
- gebruik in explosieve omgeving;
- hijsen met 2 en 4 sprongen (gebruiksfactoren);
- gebruik loopkat/balkenklem onder een hoek;
- ongelijke (asymmetrische) belasting 2 en 4 sprongen (speciale tabellen toepassen);
- veroudering;
- slijtage;
- beschadigingen;
- belastingrichting (zoals positie haak, scherpe hoeken, belasting eindverbindingen staalkabels, belasting lussen hijsbanden, verdraaiing kettingen en hijsbanden)

De gebruiksaanwijzingen geven antwoord op hoe in de hierboven genoemde situaties met het gereedschap om te gaan. **Improvisatie en gebruik buiten de gebruiksaanwijzing is niet toegestaan!** Bijvoorbeeld het gebruik van hijsgereedschappen voor sjorren of slepen, of het gebruik van sjorgereedschap voor hijswerkzaamheden.

Noot:

De last zelf kan ook voorzien zijn van een gebruiksaanwijzing. Deze moet dan ook worden opgevolgd.

Disclaimer

Deze lesbrief is voor opleidingsdoeleinden te gebruiken en alleen ter ondersteuning van genoemde kwalificaties.

Hoewel bij het redigeren van deze uitgave de grootst mogelijke zorgvuldigheid is betracht, bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie na verloop van tijd verouderd of niet meer juist is. De samenstellers zijn dan ook niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen of nagelaten op basis van deze uitgave.